

**Raport z obserwacji Marszu Równości
w dniu 2 września 2023 r.
w Lublinie**

Warszawa, 21.09.2023 r.

I. PROJEKT OBSERWACJI ZGROMADZEŃ PUBLICZNYCH AMNESTY INTERNATIONAL

Amnesty International jest globalnym ruchem ponad 13 milionów ludzi, którzy niesprawiedliwość na świecie traktują osobiście i podejmują działania, by położyć kres poważnym naruszeniom praw człowieka i zagwarantować, by każdy mógł korzystać ze swoich praw. Organizacja jest niezależna od rządów, politycznych ideologii, religii i interesów ekonomicznych. Do udziału w projekcie zaproszono aktywistów i aktywistki gotowych do zaangażowania się w długoterminowy projekt, którzy przeszli przez praktyczne i teoretyczne szkolenie. Stowarzyszenie przyjęło standardy obserwacji, które opierają się na zasadach zgodności z prawem, bezpieczeństwa, neutralności, bezstronności oraz bezpośredniości i ograniczonego zasięgu. Celem projektu jest monitorowanie sposobu realizacji wolności zgromadzeń, jak również sposobu zabezpieczania zgromadzeń przez Policję. Niniejszy raport przedstawia wyniki obserwacji Marszu Równości, który odbył się 2 września 2023 r. w Lublinie.

II. CZAS I OBSZAR OBSERWACJI

Niniejszy raport przedstawia wyniki obserwacji prowadzonej w dniu 2 września 2023 r. w godz. 13:00 – 15:00 w Lublinie. Osoby obserwujące były oznakowane. Zespół obserwatorów i obserwatorek liczył 12 osób. Raport opiera się wyłącznie na raportach oraz zdjęciach i materiałach filmowych obserwatorów i obserwatorek uczestniczących w przedmiotowej obserwacji. Komenda Miejska Policji oraz Urząd Miasta w Lublinie zostali poinformowani o obserwacji.

III. OBSERWOWANE ZGROMADZENIE

Obserwacja Amnesty International w w/w czasie i miejscu dotyczyła zgromadzenia pod nazwą „V Marsz Równości w Lublinie”, które odbyło się w dniu 2 września 2023 r. w Lublinie w godz. 13:00 – 15:00. Było ono zgłoszone na trasie: Aleje Racławickie, ul. Lipowa, ul. Prezydenta G. Narutowicza, ul. Głębocka, ul. J. Sowińskiego, ul. J. Poniatowskiego, ul. Ks. J. Popiełuszki. W zgromadzeniu wzięło udział ok. 500 osób.

Tego samego dnia w Lublinie w pobliżu Marszu Równości zostało zgłoszone w trybie uproszczonym inne zgromadzenie, w godz. 12:00 – 16:00 na chodniku przy Alejach Racławickich w pobliżu Domku Saskiego. Było to miejsce mijane przez Marsz Równości.

IV. GŁÓWNE OBSERWACJE

ZGROMADZENIE MARSZ RÓWNOŚCI

Planowany na godz. 13:00 start Marszu opóźnił się z powodu problemów technicznych i ostatecznie ruszył o godz. 13:32 z placu Teatralnego sprzed budynku Centrum Spotkania Kultur. Osoby uczestniczące w marszu zachowywały się w sposób pokojowy.

Wśród transparentów znajdowały się: „Kocham wspieram akceptuję”, „Kochanie bądź sobą, mama”, „Miłość to nie tylko seks”, „Jestem dumne z bycia sobą”, „Ukrainka kocha Polkę”, „Jestem osobą LGBT+ i żądam szacunku (Akcja Demokracja)”, „Dumny queer, dumna Polska (Akcja Demokracja)”, „Nasz związek nie zagraża twojej rodzinie”, „Miłość, wolność i cebularz”, „Prawa człowieka to nie przywileje”, „Homofobom jest potrzebny evil conquering”, „Dobrze być tu z wami”, „Polska PIS Iranem Europy”, „Strefa wolna od Czarnka”.

Główna platforma oznaczona była tęczą symboliką (naklejki, flagi), flagami ukraińskimi, oraz hasłami „Dumny Lublin”, „Love is love”, „Marsz Równości Lublin”. Przed platformą niesiono transparenty: „Trans healthcare should be free”, „Europejska stolica równości”, „Lublin is gay”. W tylnej części zgromadzenia niesiono dużą ukraińską flagę.

Na zdjęciu: Aleje Racławickie, czoło pochodu (godz. 13:39)

Osoby uczestniczące w marszu skandowały: „Mamy tradycję robimy tranzycję”, „Zawsze tu byliśmy”, „Szkoła bez dyskryminacji”, „Miłość równość cebularze”, „Jesteśmy u siebie”, „Lublin miastem akceptacji”, „Nie ma wolności bez Marszu Równości”, „Jezus miał dwóch ojców”, „Make love not war”, „Jesteśmy dumni”. Wznoszono również okrzyki w języku ukraińskim: „Równe prawa, wspólna sprawa”, „Chwała Ukrainie, chwała bohaterom”, „Idziemy razem”.

Osoba prowadząca zgromadzenie z platformy wielokrotnie żartowała, odnosiła się również w sposób ironiczny do osób biorących udział w kontrmanifestacjach. Odnosiła się również do Polski jako kraju skrajnie represyjnego wobec osób LGBT+, tłumaczyła, że społeczność LGBT+ istnieje i będzie istnieć niezależnie od tych represji i zapewniała o solidarnym charakterze marszu wobec wszystkich osób doświadczających wykluczenia z różnych powodów.

Chwilę po godz. 15:00 Marsz Równości dotarł na plac pod Galerią Labirynt, gdzie po przemówieniach zgromadzenie zostało oficjalnie rozwiązane. Przemówienia w trakcie części końcowej podkreślały pozytywne zmiany w Lublinie, umożliwiające organizowanie marszu. Wśród nich zostały wymienione: udział władz miasta w charakterze uczestniczek oraz wsparcie Młodzieżowej Rady Miasta w formie patronatu.

KONTRDEMONSTRACJE

Jedna kontrademonstracja była zgłoszona w trybie uproszczonym w godz. 12:00 – 16:00 w miejscu, które Marsz Równości miał na samym początku, czyli na skrzyżowaniu al. Racławickich i ul. Lipowej. Brały w niej udział 2 osoby mające na sobie odblaskowe kamizelki z logo „Fundacji Pro – prawo do życia”. Miały one baner z napisem „Czego lobby LGBT chce uczyć dzieci?” oraz głośnik, z którego puszczały zapętlone nagranie zawierające treści wrogie wobec osób LGBTI. Nie zaobserwowano żadnej interakcji między tą manifestacją, a osobami uczestniczącymi w Marszu Równości.

Na zdjęciu: Zgłoszona kontrmanifestacja przy skrzyżowaniu Alei Racławickich i ul. Lipowej.

Poza oficjalnie zgłoszoną kontrmanifestacją przy Marszu Równości pojawiła się jeszcze jedna, składająca się z ok. 12 osób, które szły równoległe do Marszu w odległości nie większej niż 5 metrów. Osoby te miały na sobie czerwone kamizelki „Fundacja Życie i Rodzina” i niosły ze sobą trzy banery z przykładami molestowania dzieci przez pary lesbijek i gejów. Razem z nimi szło kilka osób bez kamizelek, które co jakiś czas zaczepiały słownie osoby idące w Marszu. Poza tymi incydentami kontrmanifestanci, nie licząc wymienianych między sobą uwag krytycznych dotyczących osób LGBTI, szli pokojowo przez większą część trasy Marszu. Przy ul. Sowińskiego kontrmanifestanci zwinęli swoje transparenty o godz. 14:44 i ponownie rozstawili je na chodniku przy ul. Księźda Jerzego Popiełuszki, gdzie zakończył się Marsz Równości. Pozostali tam do godz. 15:14, po czym zabrali swoje banery i się oddalili.

Na zdjęciu: Kordon policji oddzielający Marsz Równości (po lewej) od kontrmanifestacji (po prawej).

Na zdjęciu: Kontrmanifestacja w okolicy Galerii Labirynt (godz. 15:10).

W pewnej chwili jedna z osób uczestniczących w Marszu Równości zaczęła wykrzykiwać do chłopaka z kontrmanifestacji, który biegł na wysokości czoła Marszu z różańcem w wyciągniętej ręce. Ich interakcja nie była przerwana do momentu, w którym kobieta z Marszu nie zbliżyła się do niego krzycząc mu w twarz „czy mój [różaniec] jest gorszy niż twój?”. Jeden z funkcjonariuszy policji wszedł między nich spokojnie ich od siebie odgradzając, kobieta wróciła do Marszu.

Ponadto, zaobserwowano pojedynczą osobę trzymającą transparent z cytatem Nowego Testamentu: „Mężczyźni współżyjący ze sobą nie odziedziczą Królestwa Bożego”. Osobę widziano w okolicy początku zgromadzenia oraz na rogu ulic Sowińskiego 4 i Alei Racławickich (14:56).

ZABEZPIECZENIE ZGROMADZEŃ

Przed rozpoczęciem zgromadzenia w okolicy placu Teatralnego zaobserwowano ok. 40 policjantów (część w cywilnym ubraniu) oraz ok. 30 policyjnych samochodów (2 osobowe, pozostałe transportowe) zaparkowanych wzdłuż al. Racławickich. Czoło Marszu było prowadzone przez armatkę wodną oraz 20 funkcjonariuszy wyposażonych w: białe kaski, tonfy, kamizelki kuloodporne, kajdanki i gaz pieprzowy. Część z nich miała broń gładkolufową, część tarcze. Niektórzy z policjantów mieli założone kominiarki oraz hełmy. Za szeregiem funkcjonariuszy jechał jeden samochód policyjny.

Na zdjęciu: Armatka wodna, kordon policji, za nimi czoło Marszu Równości (godz. 13:34).

Na zdjęciu: Funkcjonariusze na czele Marszu.

Na zdjęciu: Funkcjonariusze zabezpieczający Marsz Równości od tyłu (godz. 13:35).

Obecni byli funkcjonariusze prewencji, wydziału ruchu oraz funkcjonariusze nieumundurowani. Marsz był otoczony rozczłonkowanym kordonem. Policjanci szli w odległości kilku metrów od siebie, z wyjątkiem części marszu, obok której szła kontrademonstracja – tam między funkcjonariuszami była odległość ok. 1 metra.

Wszystkie większe skrzyżowania na trasie przemarszu ochraniane były przez dodatkowe siły policyjne, które również tymczasowo blokowały ruch kołowy.

W miejscu zakończenia zgromadzenia znajdowało się ok. 100 umundurowanych policjantów, kilku oddzielało kontrmanifestantów od uczestników zgromadzenia.

Osoby z Centrum Zarządzania Kryzysowego Miasta Lublin były obecne w trakcie zgromadzenia (rozpoznano je po kamizelkach).

V. WNIOSKI AMNESTY INTERNATIONAL

Na podstawie zaobserwowanych zdarzeń w opinii Amnesty International opisane powyżej zgromadzenia miały charakter pokojowy.

Amnesty International uważa, że międzynarodowe standardy wolności zgromadzeń były przestrzegane niemalże podręcznikowo. Obydwa zgromadzenia znajdowały się wzajemnie w zasięgu wzroku i słuchu. Uczestniczące w nich osoby mogły manifestować swoje poglądy i nie były zagłuszane ani w żaden sposób ograniczane. Amnesty International uważa, że ilość sił porządkowych była wystarczająco duża, aby dawać poczucie bezpieczeństwa, a jednocześnie (biorąc pod uwagę doświadczenia z przeszłości, kiedy Marsz Równości był atakowany) liczna obecność policji była usprawiedliwiona i nie powodowała poczucia zagrożenia.

Każde powyżej opisane zgromadzenie było zabezpieczone w sposób zgodny z międzynarodowymi standardami.

Stowarzyszenie Amnesty International

ul. Sapieżyńska 10a

00-215 Warszawa

Zdjęcia: prawa autorskie Amnesty International

Wszelkie uwagi i pytania należy kierować na adres: joanna.rostkowska@amnesty.org.pl